

Bibliothèque numérique

medic @

**Berrut, Jacques - candidat / Sue,
Pierre - président. - De pernionibus**

1786.

***Paris : Typis Michaelis Lambert,
Regii Chirurgiae Collegii
necnon Academiae Typographi,
viâ Cithareâ,***

Cote : ms 2346, n°14

DE PERNIONIBUS,
DISSERTATIO
ANATOMICO-CHIRURGICA.

*Die Veneris 29^a. Septembris, anno 1786, à sesqui - secundâ
post meridiem ad septimam*

DISCUTIENDA.

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS;

PRO ACTU PUBLICO;

ET

SOLEMNI COOPTATIONE.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ
Collegii, necnon Academiæ Typographi, viâ Cythareâ.

M. DCC. LXXXVI.

DE PERNIONIBUS
DISSERTATIO
ANATOMICO-CHIRURGICA

Frigus & effœta revehunt infesta serietæ
Tempora, tristis hycms, ancepsque autumnus; hiantes
Stringuntur tubuli pellis; coguntur & intùs
Tot variis pellenda viis excreta : cruoris
Concrefcit lento moles tardiffima greflu.

Geoffroy, Hygieine. Poëma, lib. 1, verf. 523

IN REGIIS CHIRURGICORUM SCHOLIS

PRO AUCTORITATE PUBLICA

ET

SOLEMNI COOPTATIONE

Typis MICHAELIS LAMBERTI, Regii Chirurgi
Colligij, necnon Academiæ Typographi, vniuersitatis

M. DCC. LXXXVI.

DE PERNIONIBUS,
DISSERTATIO
ANATOMICO-CHIRURGICA.

Quot & quantas edat strages immoderatum frigus probat quotidiana experientia. Homines, dum scelerato frigori sese subripere tentarent, veniente brumâ, artium inventrix necessitas docuit primùm ex silice scintillas excutere, ignemque foliis suscipere. Huic pabulum abundè ministrabant tunc immensa ubique nemora saltusque. Tempestatum etiam vicissitudini accommodata deindè sibi confecerunt homines vestimenta, optima adversùs hyemis inclementiam munimenta. Non minùs diro modo sævierunt morbi tum interni tum externi, à nimio perduranteque frigore producti. Inter externos verò frequen-

Prœmium.

A

tissimus, si non periculosissimus, meritò dicitur *Pernio*, de quo quædam hic tradere præcepta tum pathologica tum therapeutica operæ pretium duximus.

Sed, ut in tractatione postea filo nunquam fallaci nostri regantur gressus, fatius nobis visum est, si cutem ipsam, morbi à nobis describendi sedem, anatomicè lustraverimus; siquidem indè læsionis causas, signa & symptomata ponderantibus magis elucescent, & ex his etiam sponte & ad Artis Magistrorum mentem sese offerent indicationes therapeutica.

EX ANATOMIA.

I.

Generalia de Cute.

Cutis, in cadavere potiùs *pellis* vocanda, corporis humani commune & universale involucrum, ita per omnem ejus ambitum externum diffunditur, ut nulla pars illâ careat. Quin etiam per interiora corporis viscera porrecta, structuram ibi ac formam immutat, & in cellularem textum tenuissimum videtur abire, mutatâ quidem structurâ, mutatis etiam usibus, sed integrâ totius ejusdem continuitate. Vario in diversis variarum regionum incolis colore insignita, nec eâdem formâ aut eodem decore in sexu utroque præfulgens, diversitates multiplices accipit à partibus suppositis. Non simplex involucrum, organum constituit cum mirâ varietate conflatum, tum ad corporis utilitatem, tum ad ejusdem formæ pulchritudinem.

II.

Cutis divisio.

In cute partes aliæ sunt ad ejus constituendam fabricam essentielles, quæ scilicet semper & ubique reperiuntur: aliæ

in ipsâ tantummodò nascuntur, possuntque aut abesse aut adesse, illâsâ ejus fabricâ, & non discissâ ejus integritate. Partes ad essentiam cutis necessariâ & apprimè distinctâ tres sunt: interna, sive *corium*, cutim propriè dictam constituens; media, sive *reticularis*, *Malpighiana*, organum cuti superpositum; externa tandem *epidermis* vocata, duabus aliis superextensa & illas amiciens. Partes cutis accidentales, vel illâ quæ ejus structuram non constituunt, tres etiam sunt; nempe *pili*, *ungues* & *folliculi*, de quibus nihil hîc dicemus.

I I I.

Ubi primùm intra uteri materni parietes jam aliquam futuræ compagis formam edit infantile corpus, partiumque adumbratur effigies, post primam illam organicam quidem gelatinam, membranâ tenui partes jam formatæ delineantur, vix sensuum externorum oculis deprehendendâ. Hæc tamen est nascentis cutis origo, citò crassitiem aliquam adipifcentis. Sed promptâ & ferè subitâ mutatione fit subrubra, simulque tenuibus vasis, vel, si velis, villis albicantibus horridula videtur. In illam verò, quæ partium ferè omnium mollium basis est, desinunt, teste imprimis *Hallero*, omnia corporis vasa; desinunt etiam, & proprietates suas deponunt nervorum stamina: sic in primâ suâ origine plures diversi generis partes cutem ipsam constituunt, nerveæ scilicet, vasculosæ-ferosæ, non unius tenuitatis, sed multiplicis ordinis, vasculosæ-sanguineæ. His si cellulas basim omnibus præbentes addideris, habebis totius cutis ideam prorsus adæquatam.

Cutis origo.

I V.

Epidermis, sive cuticula, tenuis admodum & translucida

Epidermis.

A ij

pellicula, è squammulis potiùs quàm lamellis sibi superpositis membraneis conflata, cutim, cui firmiter adhæret, adedque totum reliquum corpus exterius obvolvit. Sed quasi illa gelatinoso superponeretur textui, videtur in cute titubare & vacillare, apparetque attentius & vitrorum optidorum ope rerum naturam lustranti, ab ipsâ cute per tomentum leve, tenue, forsanque vasculosum separari & sejungi. Hinc in morbidis & languentibus infantibus, quoties epidermis sub farinæ formâ solvitur, toties renascitur illa.

Caveto tamen ne indè concludas in epidermide duas distinctas lamellas esse numerandas; subtilior certè non habenda est illa divisio: non enim una aut altera lamella distingui potest. An verò cuticula sit ex fibris certo ordine contexta, an potiùs oriatur à materiâ viscosâ à subjectis partibus exhalante, & per compressionem corporum ambientium coërcitâ, meritò dubitatur. Priùs quidem apparet magis consonum Naturæ legibus, quibus utitur in aliarum corporis partium structurâ: posterius probare videtur promptissima cuticulæ regeneratio, cum in morbis quibusdam cutaneis magna pars ejusdem ablata brevî temporis spatio restituatur. Quidquid verò sit, proximæ cuti cuticulæ lamellæ erasæ tenuissimas humoris guttulas emittunt. Indè vasa judices adusque epidermidem protendi.

Hanc membranam, cutis & plicaturas & foramina ita subire & consequi constat, ut illa in detractâ epidermide annotentur facilè. Si verò epidermidem, quæ inspicienti oculo nudo sicca atque arida apparet, oculo vitreo opticè armato lustraveris, illa tibi quasi vernice obducta videbitur, splendente atque oleosâ, nec ulla pars illâ caret, nisi quæ cicatrice obducitur; si manus aut pedes aquâ laveris, & linteis terferis duriùs, ob hanc causam vernix illa loco non cedit, licèt indè paulò obscurior fiat. Videtur humor ille à subjectâ cute exstillare, novumque

ad occurfus varios corporum lædentium offerre munimentum.

Constat nullam esse è corporis humani partibus adè facile reparabilem atque epidermidem, quæ quotidiano usu deterritur; quotidiano Naturæ impulsu pariter reparatur. Constat etiam putrescente subjectâ cute, ipsam perstare incorruptam, adèdque eam cutis putredini præpediendæ aptam. Verùm quam levia ipsam cutim retineant vincula, & quantum simul humoris à mucò subjecto extillet, apertè demonstrant vesicæ illæ combustionibus illicò superuenientes, quæ subitò ab igne plenæ exuberant mucò, partim concreto, partim inconcrefcibili.

V.

Inter epidermidem & corium textus invenitur, in pueris atque feminis multò distinctior quàm in adultis, aut rugosâ senescentium cute; ex concreti mucii tenuissimi lemni compactus, reticuli in formam undequaque expanditur, mucoque obducitur. Circà rete illud filamentosum repunt variè complicata vasa tum arteriosa, tum venosa; undè variis implicationibus apparent errantia.

Organum Cutis reticulare, mucosum, & papillare.

In illo reticulari textu, quem primò in linguâ celeb. descripsit *Malpighius*, accuratiùs profecuti sunt *Stahellinus* & *Hallerus*, quem suis injectionibus illustravit suo dignus nomine *Kaw. Boerrhave*, sese insigniùs deprehendi sinunt nervorum pulposæ extremitates, nunc stratae & cuti parallelæ, quandòque reclinatae, quandòque etiam atrectæ, nunc dispositæ in plicaturas ovals, nunc in spiræ ordinem revolutæ. Quæ quidem, utut tenuissimæ sint, atque oculis non armatis vix conspicuæ, locum dubitationi relinquunt, an non fasciculis adhuc componantur.

An verò rete illud à nervorum tunicis expansis & papillas

6
deferentibus conficiatur, an contrà merè cellulosum sit, ut contendunt quidam recentiores Anatomistæ, nondùm definitum est. Id certè comprobatum, cutem adedque & reticulum & epidermidem eò tenuiores esse, quò propiora sunt origini corpora, ita ut à matre rubentes infantuli tractu tantùm temporis albescant, pulposique sint, ac mucum exsudent undequaque; sed siccantur atque arefcunt cum ætate omnia; senescentibus omnia hebetantur atque obrunduntur, ut sensuum sic secretionum cutanearum organa.

V I.

Corium, sive Cutis propriè dicta.

Laxiori sine cellulari telâ concipi non potest cutis structura: illa enim tela sensim brevioribus atque brevioribus cellulis textum suum in se adducens, fit strictissima, sed adusque extremam cutis superficiem, naturam suam servat: undè tota cutis cellularis est, & vasorum multiplicata tenuitas multiformi glomeramine dum cellulas illas exteriores quasi implet, cavum dissimulat, ita ut in extremâ illâ cute, areæ seu potiùs areolæ tantùm judicentur, quas cellulas Natura efformavit. In his verò acutiùs inspiciendis, atque ad limbos usque cutis sequendis, opus erit microscopio, quod tibi cutem ita efformatam demonstrabit, ut quæ corium efficiunt cellula à textu cellulari substrato, sensim vario ordine arcantur in tenuissimam fabricam; pars verò extima, vasis fibrisque nerveis, & præcipuè nervorum tunicis textum mucosum efficientibus formetur. Hanc omnem corii fabricam perspicuè admodùm deprehendes, si cutem puerilem recentem aquâ tepidâ priùs benè lotam aliquantisper maceraveris.

Nec illas cellulas in statu sano omni humore vacuas credideris; ut enim ampliores adipe implentur aliquandò, sic

minimæ humore mucoſo concreſcibili ſemper turgent. Hunc facile è cute infantis recèns mortui levi preſſione exprimas, & meliùs adhuc ex cute recèns puerperæ, in quâ merè lacteus ſubturbidusque apparet. Ab hâc conſtanti harum-ce cellularum repletionè pendet diverſitas formæ in mulierum ac virorum cute, in eâ quæ tenellos & lactentes circumdat, aut illâ quæ arida & exſucca, flaccidior pendet in ſenibus undequaue. Plurimis in cutis morboſis phænomenis comprobatur ejus ſtructura cellularis, quas hîc recenſere programmatis limites non ſinunt.

Ex hâc expoſitâ corii ſtructurâ nihil eſt undè in illâ univerſali conſideratione tendineas aut muſculoſas quæramus fibras, quas in mobili animalium cute reperias. Quæ enim plicæ, quæ vincula in variis cutis humanæ partibus deteguntur, ea omnia ab arctatâ cellularum formâ pendent.

V I I.

Fabrica cutis in univerſo corpore eadem, multas tamen, ſive tangenti digito, ſive luſtranti oculo differentias exhibet, ſæpè à ſubjectarum partium naturâ ac formâ, ſæpè etiam à variis accidentibus ortas: primariæ ſunt illæ à colore, ſexu, ætate pendentes; ſecundariæ oriuntur à conſtitutione uniuſcujuſque nativâ, quales ſunt tenuitas, extenſilitas, &c.

Cutis varietates
quædam.

De differentiis illis quæ à textûs cellularis colore & à parte intûs evolutâ colorante deſumuntur, hîc fuſiùs dicere, quatenùs color ille Nigritas & Æthiopes conſtituit, à propoſito prorsùs alienum foret. Obſervaffe ſatis erit colorem in infantibus atque mulieribus Europæis magis albidum, ſplendidiori cellulas replenti muco deberi; in maribus & viris umbratilem vitam reſpuentibus magis ac magis inſuſcari; quod à radiis ſolaribus incautiùs acceptis evidentèr repetendum eſt.

Varia etiam est cutis pro varia corporis parte. Quam mirum artificium in humanorum digitorum fabrica ad illorum apices! Tot concentrica spina, tot ovales circumvolutiones in bases redeunt sibi parallelas, dum in quibuscumque sulcis latent oculo acutiori non impervia foramina, quibus obversum incumbunt & inoculantur papillae nerveae. Cur tam facile tantoque impetu nascitur in plantis pedum titillatio, cute alioquin parum sensibili? Hic causas involucro suo tegit Natura: effectus tantummodo sinit videri. Diversa est omnino cutis capillatae fabrica a reliqua totius corporis cute: axillae, inguina, labia vulvae, praeputium nonne aliam etiam sibi cutis formam vindicant, quae exhalat humorem, saepe foetore gravem, aliquando inodorum, aut si de *Alexandro Magno* & *Cujacio* Jurisconsulto credere fas est, fragrantem ac rosam spirantem?

Quanta & quam mirabilis sit cutis extensilitas sat superque probant graviditas & hydrops. Quae quantumvis ad omnem aequae cutem pertineat proprietas, non aequaliter per eandem diffunditur, nec aequae extensilis est pedibus ac manibus appressa cutis, quam illa crassior & evidenter cellulosa quae totum abdomen circumvestit. Aliis in locis cutis ossibus propior distendi vix sese patitur; & secta, praeter modum retractis vulneris vasis, hiat.

Ad epidermidem potius quam ad cutis varietates pertinet *callus*, siquidem in statu naturali nullus callus cutim dehonestat. Ab hujus partium successivam compressionem originem repetens, quorundam fit morbus artificum quibus volae manuum cornu duritiae vincant, quales sunt illi qui anchoris cudendis operam indefessam navant. Iis, teste *Boerhavia*, familiare est ignita ferra impuere manibus comprehendere. Comburiturn cornu illud, fumum & foetorem exhalat: laminas tamen calli sensus non penetrat,

V I I I,

Perspirationis insensibilis exsudationi continuè favet cutis. Sed illa secretio non unica est aut unius naturæ, pro variis cutis partibus. Plures adhuc aliæ sunt vel ejusdem naturæ, vel diversæ in cute secretiones, quarum mechanismo fit ut ea pro universali emunctorio habenda sit.

Præcipuus verò & latè extensus cutis usus est, tactui organum præbere, sensui maximè diffuso, in digitorum apice sedem delicatissimam habente.

Proprium est cutis titillationem experiri & pruritu affici: sed priori non patent omnes ejusdem partes, dum posteriorem affectum omnes æquè experiuntur.

Inest adhuc cuti, præcipuè viventi, tensio quædam sive vis tonica, quâ, si cutim vivam refeceres, hiat illa præter modum & utrimque discedit tanquam in actu elaterii, magis in juvene quàm in sene, in cute aridâ quàm in laxâ, in inflammata quàm in sanâ. Usus certè per totam cutim expansæ proprietatis illius summus est: scilicet magnæ est utilitatis, tum in impediendâ hostilium & irritantium atomorum intromissione per bibula & hiantia cutis vasa, tum etiam in coercendis humorum in perspirabilia vasa effluviis, tum demùm in concipiendis atque emittendis sudoribus criticis.

È C H I R U R G I A.

I.

PERNIONUM etymologiam, græcam & latinam reperimus esse. Ab Hippocrate (1), Goræo (2), Fallopio (3), Huche-

Cutis usus & proprietates.

Pernionum etymologia.

(1) Lib. 5. Epidem. Lib. 2. Cap. 199.

(2) In Defin. Medic. suo loco.

(3) Lib. de Tumor. partic. cap. 36.

rio (1), & pluribus aliis Perniones græcè dicuntur *κέραια* vel *κέραια*, imò etiam apud antiquas editiones Dioscoridis & Pollucis *κέραια*, genere feminino. Hæc ab hyeme denominatio desumitur, quòd scilicet tempore hyberno producti perniones sæpiùs visantur.

Si etymologiam latinam spectemus, videtur pernio derivari posse à pernicie, secundùm opinionem poetæ *Macri*, herboriæ rei Scriptoris, qui capite de Colubrinâ, magno uno ejusdem vitii spectato symptomate, ratione gangrenæ, necroseos & aliorum sic canit:

Esse pedum dicunt vitium, cui pernio nomen;

Est à pernicie membri patientis id ipsum.

Apud nos, à primo quo sævierunt tempore, perniones dicti fuerunt *mules aux talons*; & nunc vulgò dicuntur *engelures*.

I I.

Pernionum definitio realis, & speciale morbi ejusdem generis.

Ne autem, sicuti in proverbio dicitur, putamina tantùm nos refecuisse videamur, ipsum nucleum nunc propriùs attingemus; undè necesse est ad ipsam pernionum naturam atque definitionem realem accessum facere. Hoc jam nomine vulgatus morbus, ad quodnam generum ab auctoribus constitutorum referri debeat, haud planè discretum est, indefinitâ adhuc re, num tumor, num ulcus habendus pernio sit.

Porro, Galeno auctore (2), cùm tumor sit *incrementum*

(1) De Dieta ac Therap. pueri. tit. de Pernion.

(2) Lib. de Tumor. præter naturam.

particula cujuscumque in longum, latum & profundum, tumor est Pernio: à Gabriele Fallopio (1), Philippo Ingrassia (2) & Julio Cæsare Arantio (3), cum tumorum familiâ censitus ac tractatus est Pernio. Verumtamen à Celso sine ullo nomine proprio describitur (4), inter ulcera à frigore pendentia. Hyeronimus Mercurialis in suâ definitione hunc, nullâ tumoris habitâ ratione, nuncupavit *ulcus*, propterea quòd, quatenus tumor est, eateus nullam inferat noxam (5).

Alii morbum per inflammationem definire malunt, ut *Senertus*, (6) *Rodericus à Fronsca*, (7) *Sachsus* (8); alii per rubores pruriginosos cum *Petro Borello* (9), per rimas seu fissuras cum *Platero* (10), & *Paulo Æginetâ* (11).

Quidquid sit, est liberum hoc aut illud opinari, vel potiùs alterutrum opinandum, modò Pernionum tempora & gradus apprimè distinguantur. Per tumorem tamen concinnè definiri posse Pernionem confirmat auctoritas celeberrimorum Artis Procerum & inter hos *Jonstonis* (12) & *M. Aur. Severini*, qui dicit: (13) *Perniones sunt tubercula in pedibus manibusque in-*

(1) Lib. de Tumor. præter naturam.

(2) Lib. de Tumor. præter naturam.

(3) De Tumor. secundum locos affectos.

(4) Lib. 5, cap. 28 n°. 6.

(5) De Morb. cutan. & de Morb. puerorum lib. 1, F.

(6) Med. Pract. lib. 5, pars 12., cap. 15.

(7) Consult. Med. 12, pag. 52.

(8) In Γαγγραιολογία, pag. 788.

(9) Hist. & Obs. rar. cent. 3, pag. 222.

(10) Prax. p. m. 677 & pag. 689.

(11) Lib. de Re Med. lib. III, cap. 79, pag. 310

(12) Syntagm. univ. med. pract. pag. 1515.

(13) Lib. de Abscess. reconditâ nat. lib. 7 pars 3a., cap. 6.

flammatoriam & ulcerosam affectionem referentia. Magis verò nobis adhuc aridet sequens *Mulleri* definitio, quâ pronuntiat (1) Perniones esse *tumores partium extremarum, manuum & pedum cumprimis, à sanguinis in poris earumdem coagulatione majori vel minori per frigus inducti.* Hâc portò & *Severini* definitione multos à pernionibus affectus discreteveris, videlicet intertriginem, paronychium, tophos podagricos, clavos, callos, pluresque alios hîc non recentendos.

I I I.

Pernionum sedes,
gradus & differentiæ.
1°. Sedes.

Pernionum sedes ab omnibus non una refertur. Qui nominis etymon sunt secuti, pedum hoc vitium fecere privatim: sed non rejecerunt ab hoc ordine manus alii; & hæc est ferè universalis opinio. His *Fallopium* aures addidit ac nares. Experiebantur reverà id apud *Xenophontem* (2) milites, quorum quidam aures & nares adustas à frigore amittebant. Narrat *Severinus*, *Franciscum Romanum*, Medicum & amicum suum, cum brumali tempore Cisalpinam Galliam forte-fortunâ peragraret, Perniones circa cubitos & carpos, nasum & labia partim se, partim comites suos plerosque graviter expertos. Hoc etiam malo pudenda nonnunquàm afficiuntur.

2°. Gradus & differentiæ.

Perniones rectè à *Celfo* in duos gradus distinguuntur, quorum primus tumorem simplicem designat, necdùm apertum; alter verò tumorem ulceratum. Sub duobus autem istis gradibus plures comprehenduntur differentiæ rimosorum, fistulosorum, crustâ seu escharâ tectorum Pernionum. Simplex Pernio

(1) *Dissert. Med. de Pernionibus, 1680.*

(2) *De Exped. Cyr. lib. 7, p. 318.*

13

ille dicitur, qui à causâ simplici in corpus benè moratum incidit: malignitatem huic addit aut causæ pervicacia, aut corporis prava admodùm dispositio, cachectica, scorbutica, melancholica, &c.

Perniones simplices, & non aperti, tumorem tantùm exhibent eximiè rubrum, rubore sub digito omninò evanescente. Rarò admodum lati sunt, & spatium tantummodò digitale occupant. Sed multiplicantur, & aliquandò magna eorum copia ita pedem, calcaneum, digitosque occupat, ut pro uno & eodem tumore haberi possint.

Cùm pueris præcipuè, feminis, atque negligentioribus malum illud accidat, protrahitur sæpè præ neglectu. Pernionibus, iisque rebellibus potissimùm, subjiciuntur illi quibus pedes atque manus humore perpetuo madent, &c.

Plures alias differentias Pernionum stabilire haud difficile. alii majores; alii sunt parvi, universales & particulares: alii æris, alii aquæ naturæ magis debentur.

I V.

Causa Pernionum tum mitiorum, tum sæviorum, ex omnium auctorum consensu, frigus est. » Non quidem, inquit » celeb. Med. Lorry (1), quòd frigus certam congelationem » attulerit, sed quòd perspiratio suppressa præ vasorum inertia » à frigore inductâ hîc hæreat, & partim ab erethismo va- » forum, partim ab hærentiâ liquidi, tumorem efficiat erysi- » pelatosum, eâdem ratione, eodem mechanismo quo causa » illa gravior facta gangrænam ibi glacialefficeret.

Varia fuerunt de Pernionum causis & procreatione scri-

Pernionum causæ.

(1) De morbis cutaneis, p. 661.

bentium opiniones. Quædam proposuit *Severinus* tum ad effectricem causam, tum ad materiam spectantia. Prima causa, omnium consensu, frigus est & bruma. Quoad Pernionis materiam dixit *Fallopianus* (1) Perniones esse sanguinem purum: sed *Severinus* rores sanguinis, id est, flores ejusdem & vividissimam portionem pro morbi materiâ assignat.

Duplicis generis esse possunt Pernionum causæ, & distingui in causas mediatas proximiores, quæ sunt frigus & bruma, & in causas mediatas remotiores, quæ sunt temperamentum frigidum & humidum, teneræ & humidiores carnes, porique nimium patuli, habitus corporis ferofior. Puellas, quibus menses nondum fluxerunt, huic malo magis obnoxias pronuntiat *Fallopianus*. Hyemalia tempora ob frigora urgentia atque intensa sunt Pernionum feracia, præcipue si nivosa, & boreas plus justo sæviat. Morbus hic in Norvegiâ, Gronelandiâ, Irlandiâ, & aliis regionibus sub arcto sitis, ob abundantiam nivis ac penetrabile frigus, admodum est frequens, imò quasi endemius. Tantò plures verò aër frigidus inducit Perniones, quò pluribus moleculis aqueis remixtus est, qualis est circa flumina, stagna & mare ipsum.

Si humidis tegumentis corpus integatur, longè præfentiùs frigoris tyrannis hinc incutitur. Concedens in sylvam servus, teste *Mullero*, tibialibus non probè siccatis indutus sub ocreis, iisque levioris texturæ, domum se recepit cum in utroque pede Pernionibus ultimi gradûs, digitis omnibus nigricantibus, & in ichorem resolutis sub vesiculis contentum, uno verbo necrosim passis. Ut ergo aër frigidus per se injuriam hanc facit extimis partibus; ita facilè patet tanto præfentiùs id fieri, si præfidia

(1) In Tract. de ulcer. cap. de Ulcer. nomode. & l. de Tumor., cap. 39.

contra frigus concessa negligentur, si fomenta ejusdem generis aquea admittantur, si inæqualis magis aëris occurfus fuerit. Quo loco meminisse lubet aurei, huc quoque applicandi, dicti *Cardani* (1): « Sunt duo incommoda, inquit, quæ maximam partem » humani generis tollunt, plusque satis quàm bella aut crapula: » æstuantem exponere se aëri frigido, & humidos ac madidos » pedes diù ferre. »

V.

Ubi semel Perniones ad apicem incrementi pervenere, tunc decrefcente sensim inflammatione, & colore cutis redeunte, vel Pernionum exitus. sanantur vel aperiuntur. Sanescentibus decidit epidermis, & sæpè in squammulas abit. Plures, alia post aliam, laminæ epidermidis à se invicem secedunt successivè, donec perfecta sanatio fit. Ubi verò aperiuntur & ichorem emittunt Perniones, tunc, *Celfo* atque *Severino* notantibus, erysipelatum fère omnium in morem, phlyctæna fit, quæ aperta paucum admodum humorem fundit; at phlyctænæ ipsius fundus, ichore spissiori imbutus, crudus apparet & inæqualis. Ichor interea in latera extenditur; & vicinas partes attingens, rubore, pruritu, ardore pungente & pulsatione obscurâ afficit.

Sed etiam alia observatur apertura forma in Pernionibus: finditur scilicet pluribus in suis partibus tenuissima cutis, quæ tumorem in suo sinu fovet, tuncque à cellulis, hâc cute ruptâ, funditur, non quem ab eximio rubore expectare fas erat, sanguis, sed ichor perpaucus, tenuissimus, ita ut nullo in alio affectu adeò evidentè fabrica cutis verè cellulosa, à nobis in Positionibus anatomicis descripta, appareat. Hoc in rerum statu, si Pernio simplex fuerit, & nulla alia lædens causa subsit, brevi,

(1) Lib. 13, cap. 43, de *Res. Variet.*

pauco emisso ichore, omnia mitescunt, si præsertim à causis Perniones inducentibus removeris ægrum; at ubi latet aliqua malignior causa, omnia pejorem in morem vertuntur, sicuti accidit in Pernionibus qui in corpora cacochyma atque præsertim cachectica incidunt.

V I.

Pernionum dia-
gnosis.

Pernionum indicia vel signa diagnostica jam satis superque ex superiùs dictis patefiunt. Hæc primus inter Latinos certis & propriis verbis exposuit Celsus, quæ rem brevi planèque expriment, quæ sunt scilicet, rubor cum inflammatione mediocri, pustulæ interdùm, exulceratio, dolor autem modicus, prurigo major, nonnunquàm humoris excretio, sed non multi, qui referre vel pus vel saniem videtur. Hæc Celsi singula explanavit Severinus, ex Commentario quem in hunc Auctorem conscripsit traducta, quibus rigores & alia addit; febres plurimùm Perniones exacerbati movent, ac nonnullam quoque maciem atque pallorem quibusdam invehunt.

Quandò laxior est cutis textus, perspiratio hærens ad cutem, nec per vim inertioris naturæ exire apta, stagnat facilè, undè cutis, tunc humentior, facilè etiam corrumpitur & Perniones facit, qui per patentes cellulas serpunt eò faciliùs, quò illæ humore scatent dilutiori: undè, ubi phlyctæna semel superficiem erysipelatis occupavit, perserpit illa & diffunditur. Prætereà verò cum qui ibi affluit humor crudus, cruditatem perpetuet, nunquàm laudabile pus ibi sperandum est. Verùm à fundo ulceroso & irritato manat ichor, nunc paucus, nunc majori copiâ: sed semper tum à nativâ qualitate, tum à stagnatione vicinâ exedit: imo aliquandò, si acrior sit, elicit sanguinem, pruritus immoderatus concitat; imò & fistularum in morem,

morem, jam non cutim solam, sed partes etiam cuti subjectas corrodit. Nec inauditum est leve primo aspectu malum tandem ab inflammatorio erysipelatofoque caractere in putridam gangrænam abiisse, quod tamen non tam perversæ Pernionum naturæ tribuendum est, quàm mixtis simul atque ibi depositis fermentis quibuslibet, præsertim scorbutico, aut herpetico, aut putrido cuicumque. Non enim solùm affectibus pedum ulcerosis, sed aliis quibuscumque novum atque perniciosum caracterem induunt fermenta illa, faciliè ad cutem deponenda.

V I I.

Quamdiù Perniones adhuc tument ac rubent, quamdiù item sensus & mobilitas sine graviore calore atque dolore superstiti sunt, mitius sanè malum est; ubi verò Perniones livent, membrique afflicti rigorem cum sensû defectu & puncturis concitant, gravius utique periculum, proximusque ad gangrænam altamve saltem exulcerationem transitus est. Sic ubi pustulæ super ipsam cutem prodeunt, quales ferè in unctionibus conspiciuntur, indicio ipsæ sunt gangrænam reverà jam subesse. Denique ubi sensus perit, membrumque lividum, molle, flaccidum aut fœtidum vel omninò nigrum fit, suspicari non sine ratione licet, corruptum jam atque emortuum sphaceloque correptum illud ipsum existere: generatim quò amplior ex frigore læsio concigit, quo item graviora symptomata supervenerunt, hòc quoque majus imminere periculum consuevit.

Perniones simplices & sibi relictæ, teste *Sennerto* & aliis, curabiles, nec periculosi sunt ut plurimum. Exulcerati quoque iurantur, quatenùs ulcus ex Pernione contractum non est mali moris, nec gravioribus stipatum symptomatibus. Perniones incipientes in partibus à nobilioribus longè remotis, ut in brachiis

C

& pedibus, nihil afferunt detrimenti, sed facilem patiuntur curationem: cùm è contrà in partibus nobiles, nimirùm pudendis, naso & auribus, multò periculosiores evadunt.

V I I I.

Pernionum cura-
tio.

Pernionum curatio tuta & certa ut obtineatur, in duas classes cum Pernionum speciebus consentaneas, dividi debet; vel enim curandi Perniones immaturi & adhuc tumentes, necdùm aperti, vel rimosi, ulcerati atque suppurantes. Duplex adhuc cum *Heistero* admittenda curatio (1): nempè externa & interna. Generatim omnis pernionum curatio è potissimum spectat, ut pristinus sanguini fluor atque circuitus tutò restituantur: èd omnem movet lapidem via curatoria, ut rubor cum inflammatione, item dolor, prurigo, & tumor absumentur, temperies cutis restituatur, parsque tum integra tum exulcerata per topica convenientia ad pristinum statum reducatur. Sed diversâ atque aliâ, quàm in inflammationibus reliquis, ratione resolvere hîc sanguinem inspissatum convenit. Etenim quæ in cæteris inflammationibus valdè salutaria, imò vero prorsùs necessaria sunt medicamenta, in Pernionibus longè nocentissima nonnunquàm evadunt.

I X.

Curatio Pernio-
num chirurgica.

È duobus consuetis fontibus hauriuntur remedia adversùs Perniones, nempè chirurgico & pharmaceutico. È chirurgico primùm sese nobis offert venæ sectio, quæ, an huic affectui conveniat & adhibenda sit, à pluribus controvertitur. Ubi-

(1) *Inst. Chir.* tom. 1, pag. 310.

cumque sanguis quantitate & motu peccat, & ventilandus est, ibi venæ sectio quàm maximè locum habet. Evacuans quippè seu revellens & derivans humorem vitiosum, lenit dolorem, & fluxum sanguinis ad partem affectam moratur. Variat venæ sectionis locus, prout vel in manibus vel in pedibus malum confedit. Nil præstantius esse *Fallopium* putat (1), quam secare venam in principio, cujus venæ sectione solâ quàm plurimos præservavit. Hinc *Borellus* (2) testatur etiam se ægrum aliquandò habuisse, qui maximo dolore tremoreque pedum affectus fuerit ex frigore nimio; à quo quidem cum sanguinis inflammationem & ventilationem prohibitam, clausis scilicet à frigore poris, proficisci autumasset, sanguinem è malleolis mitti præcepit, tanto quidem cum fructu, ut brevi dierum intervallo feliciter curatus fuerit æger.

Vicariæ etiam venæ sectionis cucurbitulæ scarificatæ eximium præbent Pernionum remedium; idque tantò feliciùs, quòd proximè humores consistentes evacuent, discutiant, membrumque ab acrimoniâ contenti humoris liberent.

Non minoris efficacis frictionem esse testatur *Borellus* (3):
 « Ad Perniones, inquit, nullum æque pollet remedium ac
 » frictio frequens fragorum, tempore verno, circa manus &
 » pedes; quod quidem mirum: cum hæc enim vernâ fiant
 » tempestate, futuras illas congelationes hybernas impediunt
 » ne oboriantur, nescio quâ ratione. »

(1) *Inst. Tract. jam. cit. de Tumor. præter nat.*

(2) *Cent. 1, Obs. 84, pag. 90.*

(3) *Cent. III, Obs. 32, pag. 222.*

Curatio Pernio-
rum pharmaceutica.
1°. De frigidis ac ca-
lidis remediis.

Ad curationem Pernionum pharmaceuticam quod attinet, *Celsus* Pernionibus non adaperitis, æs, quam maximè calidum quis pati potest, admoendum præcepit : sed fallax est & sæpè inflammationem excitans illud remedium, semperque præ dolore concitato vitandum. Præterea à nullo alio modo tam facilè pars rimas concipit, fitque exulceratus Pernio.

Jam verò Hippocrates, *Celsus* & horum affectæ Medici, quandò calidam aquam & ex igne petitas medelas Pernionibus admovent, hæc faciunt, desitã jam fluxione, collectãque totã materiã tumoris, ut hæc efficaci calidorum vi dissipetur & exhauriatur; constante verò fluxione, non parcunt refrigerantibus medicamentis, etiam quæ adstringunt admistis : sic gallas cum aceto contritas, sic vini facem imponi laudat *Theodorus Priscianus* (2). *Ætius* verò succum admovet hyosciami. *Guido Cauliacus*, vir sanè consultissimus, frigidam aquam laudavit (3). Has ob res omnes verum apparet, calidis ac frigidis æquè Perniones deleri, si tantùm distinguantur usûs opportuni tempora.

In Pernionibus quoque interna medicamenta omnis generis ex usu esse possunt, quæ vel saburram vitiosam è corpore eliminant, vel motum massæ sanguineæ in extimis partibus vacillantem stabiliant, uti diaphoretica è mixt. simpl. tinct. bez. nich. cumprimis & aliis cinnabarinis, &c. Externa nunc lustranda topica, varia hinc indè à Practicis commendata, pro variis Pernionum gradibus & differentiis.

(1) Lib. 1, ad Euporistum, cap. 28.

(2) Tractatu 6, doct. 2, cap. 1 de Doloribus & Mulsis.

X I.

Primo in gradu, quandò Perniones sine unitate solutâ adhuc sunt, quandò adhuc immaturi & tumentes sunt, indicatio jubet adhibere resolventia simul atque è tonicis ea quæ spasmus non augeant. Porrò cum multa sint quæ aliquâ ratione certoque modo virtutem hanc possideant medicamenta, qualia sunt decocta plantarum subamararum, ut Chamæmeli, bugulæ, brunellæ, faniculæ, eupatorii, agrimonix, veronicæ, imò & gradu intensiori tonico, absynthii, tanaceti, salviæ, aromatumque variorum, nil mirum si, ut apud veteres, ita & apud recentiores, herbæ illæ, tum aquâ tum vino decoctæ, suadeantur, licèt ad omnes casus æquè non pertineant.

2°. Curatio Pernionum in primè gradu.

Apud auctores, præsertim veteres, adstringentia styptica quævis commendantur, imò & alumen, & atramentum sutorium, gallæ, flores punici, thus & alia hujusmodi, quorum quidem auctorum auctoritati adstipulatur *Severinus*. Cum verò tonicâ præsertim virtute atque constringenti agant hæc remedia, nonne potiùs ea inter prophylactica numerari debent? nonne enim cutim stringendo, cutim roborando ea agunt? nonne sic cutim à Pernionibus immunem prorsùs præstant? undè cum *Heistero* aliisque recentioribus præponi suademus vini spiritum quotidie cuti admotum, vel simplicem, si nullus adsit Pernio, vel aquâ dilutum, si jam adfuerit Pernio; cujus quidem vini spiritus hæc vis est, ut refrigerando & ardorem moderando, simul cutim roboret eximiè.

Ubi Pernio ab acri gelu sumpsit exordium, hùc etiam, experienciâ teste, nivem utiliter adhibent rustici, spiculis glacialibus educendis aptam; non æquè confert illa, ubi potiùs à vitio cutis quàm à

sævitia frigiditatis exorti sunt Perniones. Sed tùm ad prophylaxim, tùm ad curationem Pernionum non exulceratorum, remediis omnibus præstat partes affectas muriâ condire, eaque præsertim cui putredo aliquid alcali-volatilis adjunxit. Hujus vices supplet dilutus aquâ sal ammoniacus. Alkali-fixus, è cineribus eductus & multâ dilutus aquâ, ad eundem usum adhibetur.

Si qui verò Perniones jam experti, singulis annis versùs hyemem de novo experiuntur; hi, ne malum denudè sentiant, medicamentis convenientibus quasi præfidiis sese munire egregiè possunt. Arque longè optimum hîc est partes olim afflictas petroleo vel therebynthinæ oleo, dùm brumale tempus ingruit, manè & vesperè quàm diligentissimè inungere; vel etiam, ubi Perniones recrudescere atque intumescere rursus occipiunt, vesicam oleis jamjam nominatis madidam talis sive calcaneis, vel digitis ægris superinjacere; ipsum autem frigus, quantum fieri potest, sedulò quisque semper evitet, aut saltem se adversus illud vestibus idoneis muniat.

Pluribus propositis quæstionibus solutionem dùm paucis verbis suppeditat vir Clar. Doct. Medicus Parisin. (1) H. de V.... præcipuum contra Perniones remedium commendat sulphuris candentis fumigationem. Huic si pedes vel manus per quatuor aut quinque consecutivos dies exponuntur, quæcumque dura, quæcumque tumefacta emolliuntur atque resolvuntur. Si adsint rimæ cum Pernionibus, hæ, antequàm adhibeatur fumigatio, bracterii folliculo tegendæ, ut dolor pungens præcaveatur. Non minùs certè necessarium, ad suffocantem sulphuris vaporem vitandum, fumigationem adhibere sub æstuario, & partem fumigandam stragulis cooperire, ut sulphuris candentis vapor conservetur.

(1) Vid. Diarium Paris. anni 1785, N°. 325.

Aliud ibidem (1) datur contra Perniones remedium; nempe: tritici furfuris fumigatio, & applicatio dein casei gallicè dicti, à la Pie, quæ sequenti modo præparantur & administrantur.

Prunis in foco vividissimè accensis submittitur pars Pernionibus afflicta: paulatim & iteratis vicibus super prunam injiciuntur duo furfuris pugilli. Si malum adsit in pede, incumbatur pars duobus bacillis transversim duabus fellis innixis, dum aliud bacillum supra eminens stragulum ità sustinebit, ut vaporis actio tota & plena in partem ægram delabatur. Desitâ fumigatione, Perniones caseo supra memorato apprimè linendi, & calidis fomentis curiosè ab iis prohibendum frigus.

Hujusce remedii conciliator testatur ternam ejusdem applicationem rarissimè necessariam esse, perfecta ut obtineatur sanatio.

XII.

Secundo gradu constitutis Pernionibus, temperantia, suppurantia, exsiccantia proficua sunt, V. G. Emp. de Sperm. ranar. Diapomphol. Diapalm. de Hyosc. de cerussâ & alia quibus Perniones & quævis intertrigines redintegrantur. Fungus pulverulentus, qui noxius putatur oculis, Pernionibus est medela, teste *Verulam.* (2). *Timæus* (3) solo pulvere ex avenâ ad crepaturam coctâ & per setaceum trajectâ, iterumque exsiccâtâ, exulceratos Perniones manûs curavit. Generatim sicubi ad suppurationem hi tumores vergunt ac hiant, tractare ipsos ut abscessus recentes reliquos convenit. Scilicet ulcus digestivo mixto cum Ægyptiaco antè omnia purgandum est, ulcereque purgato,

3°. Curatio Pernionum in secundo & tertio gradu.

(1) In eodem Diario 1785. N°. 335.

(2) H. Nat. num. 553. p. 290.

(3) Casus Medic. 1667. in-4°.

oleum ovorum atque ceræ, balsamum item Peruvianum, oleum therebynthinæ vel essentia aloës ac myrrhæ suprâ danda, & denique emplastrum saturninum vel de lithargyro superimponendum. Magni etiam usûs in ulceribus hîsce oleum est myrrhæ per deliquium, nec-non, si Ephemeridibus Naturæ Curiosorum credimus, mures adusti. Rapa cocta & superimposita multi cum *Celso* laudant, atque *Plinius* jam scripsit, (1) rapum *Perniones fervens impositum sanat.*

Pars ulceratis Pernionibus afflicta ita emplastris quoque tegitur, ne divellatur, aut ab obviis corporibus lædatur, & ut ichor depluens absorbeatur. Si morbo scorbutico complicantur Perniones, certè per anti-scorbutica dimicandum est. Idem sit dictum de aliis omnibus vitiis, quæ possent Pernionibus conjungi atque commisceri.

Tertio rariori Pernionum in gradu, illa speciatim ex usu sunt medicamenta, quæ ad arcendam vel curandam gangrænâ commendantur, ut unguentum de lithargyro seu nutritum, unguent. fuscum *Wurfii*, *Ægyptiacum*, aliaque pro re natâ mundificantia & separatantia, non omisis remediis internis contrâ putredinem & sphacelum potentioribus.

(1) Lib. XX. cap. 3.

*HANC DISSERTATIONEM, Deo juvante, & Præsede
M. PETRO SUE, secundo, antiquo Collegii Præposito &
nunc Quæstore, antiquo Scholarum Præcticarum Anatomia &
Chirurgia Professore, Regiæ Academia Chirurgia Causiliario
& pro commercio extraneo Secretario, in generali Parisiensi
Præfecturâ Chirurgo ordinario, necnon Academiarum Monspel-
liensis, Rothomagensis, Divionensis, Lugdunensis, Burdigal-
ensis & Aurelianensis Socio; tueri conabitur JACOBUS
BERRUT, Tarbiensis, in Facultate Andegavensi Artium
Magister, antiquus Regis Chirurgus, necnon Augustissimi
Principis MONSIEUR, Regis Fratris, Chirurgus.*

E M E N D A N D A.

- Pag. 4 lin. 16 prius, *lege prius.*
— lin. 17 posterius, *lege posterius.*
Pag. 18 lin. 13, tum, tum, *lege tum, tum.*

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Faint, illegible text, possibly a section header or title.

Faint, illegible text, possibly a list or table of contents.